

خبرنامه انرژی (۸)

کد موضوعی: ۳۱۰

شماره مسلسل: ۹۲۹۹

آبان ماه ۱۳۸۷

دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن

خبرنامه انرژی (۸)**طرح اولیه توسعه میدان نفتی آزادگان باید تغییر یابد**

به گفته حسن شکرآ...زاده مدیر بخش امور فنی شرکت ملی مناطق نفت خیز جنوب، متخصصان این شرکت مشغول آماده سازی یک استراتژی کلان برای توسعه میدان نفتی آزادگان هستند. براساس گزارش آژانس خبری وزارت نفت، شکرآ...زاده افزود: داده های جدید به دست آمده در مورد ذخایر میدان نفتی آزادگان با یافته های شرکت ژاپنی در این زمینه همخوانی ندارد. این بدان معناست که مطالعات جدید باید در اصلاح طرح های ارائه شده توسط این شرکت ژاپنی برای توسعه ذخایر میدان نفتی آزادگان به کار برده شوند. وی همچنین افزود: چاه شماره ۸ این میدان به بهره برداری رسیده است و در حال حاضر ۳۰۰۰ بشکه در روز نفت خام از آن استخراج می شود. همچنین حفاری چاه شماره ۹ در حال اتمام است و در روزهای آینده آماده بهره برداری می شود.

براساس اظهارات مسئولین NISOC چاه های ۱۱ و ۱۲ حفاری شده اند و برنامه ریزی برای حفاری چاه های دیگر نیز در این میدان در حال انجام است.

شکرآ...زاده گفت: از میدان نفتی آزادگان در حال حاضر در حدود ۱۷,۵۰۰ بشکه نفت در روز استحصال می شود و براساس برنامه ریزی های انجام شده این حجم تا

اواخر سال جاری با حفر ۸ چاه دیگر به ۵۰,۰۰۰ بشکه در روز خواهد رسید.^۱

قیمت نفت در مرز ۶۰ دلار

به گزارش واحد مرکزی خبر از الجزیره، قیمت نفت خام سبک وست تگزاس اینترمدیت در بازار نیویورک با کاهش سه دلار و ۷۸ سنت در هر بشکه همراه بود. هر بشکه نفت سبک نیویورک دیروز به قیمت ۶۳ دلار و ۲۴ سنت در هر بشکه خرید و فروش شد، این در حالی است که هر بشکه نفت خام برنت با یک سنت افزایش ۶۰ دلار و ۳۳ سنت در هر بشکه در بازارهای جهانی خرید و فروش شد.

سقوط قیمت نفت زنگ خطر را برای ایران به صدا درآورده است

محمد بهمنی، رئیس کل بانک مرکزی با ابراز نگرانی در مورد بی ثباتی درآمد نفتی کشور اعلام داشت در صورت ادامه سقوط قیمت نفت ما باید واردات کالاهای لوکس و غیرضروری را ممنوع کنیم. به گفته مسئولان، تحریم های اعمال شده علیه ایران موجب شده است ایران در مقایسه با کشورهای دیگر، بیشتر از آثار سوء بحران اقتصادی جهان مصون بماند.^۲

پیشرفت ده درصدی فاز ۱۲ پارس جنوبی

به گفته غلامرضا منوچهری مدیر عامل شرکت پتروپارس، فاز ۱۲ میدان گازی پارس جنوبی تاکنون ۱۰ درصد پیشرفت فیزیکی داشته و کارها به خوبی در حال انجام

است. وی افزود: حفاری اولین چاه در این فاز به اتمام رسیده است و کار حفاری دومین چاه نیز به زودی آغاز خواهد شد. مدیر عامل پتروپارس در مورد بخش دریایی فاز ۱۲ گفت: اولین زیرسازه سکو از محوطه تولید آن بارگیری و به‌زودی در سایت دریایی نصب خواهد شد. وی در مورد نتیجه مناقصه برگزار شده برای پروژه‌های EPC 2&3 بخش خشکی فاز ۱۲ گفت: تصمیم‌گیری نهایی در مورد این مناقصه‌ها که در مراحل آخر خود به‌سر می‌برند به‌زودی انجام خواهد گرفت.

به گفته منابع آگاه ظاهراً گروهی متشکل از شرکت سازه، شرکت بین‌المللی پیمانکاری عمومی ایران (IGC) و شرکت توسعه شبکه‌های صنعتی ایران (IIND) ارائه‌دهنده بهترین پیشنهاد برای EPC2 و گروهی متشکل از نارگان و گاما کمترین قیمت را برای EPC3 پیشنهاد داده‌اند.

مدیرعامل پتروپارس همچنین از انعقاد قراردادی به مبلغ ۵۰۰ میلیون دلار برای ساخت یک پایانه و تأسیسات لجستیکی در فاز منطقه تمبک (که همجوار عسلویه است) با یک شرکت که نام آن را ذکر نکرد خبر داد که کار احداث آنها به‌زودی آغاز خواهد شد.^۱

ایران و بحرین در نظر دارند یک شرکت مشترک در زمینه صادرات گاز تأسیس کنند

به گفته رضا کسای زاده، مدیرعامل شرکت ملی صادرات گاز، ایران و بحرین در نظر دارند به‌منظور صادرات گاز طبیعی ایران به بحرین، یک شرکت مشترک تأسیس کنند.

براساس گزارش آژانس خبری وزارت نفت، کسای زاده در توضیح پیشنهاد ارائه شده توسط وی در این زمینه گفت: بحرین در حدود ۲۵۰ کیلومتر از پارس جنوبی فاصله داشته و به همین دلیل صادرات گاز ایران به این امیرنشین خلیج فارس نیاز به سرمایه‌گذاری مشترک دو طرف دارد. در همین زمینه، در نشست که اخیراً با مقامات بحرینی برگزار شد، طرح این سرمایه‌گذاری، حجم گاز صادراتی و منابع مورد استفاده برای تأمین این مقدار گاز مورد بحث و گفت‌وگو قرار گرفت.

مدیر عامل شرکت ملی صادرات گاز با بیان این مطلب که در این نشست فرمولی برای قیمت‌گذاری گاز تعیین نشده، افزود: ایران برای صادرات گاز به کشورهای همسایه از قیمت پایه یکسانی استفاده می‌کند. تغییرات این قیمت تنها بر مبنای فاصله کشور دریافت‌کننده گاز از منابع تأمین گاز است.

احتمالاً وزیر نفت ایران به‌زودی برای گفت‌وگو در مورد صادرات گاز به کشور کویت، به این امیرنشین سفر خواهد کرد.^۱

اجماع و اتفاق نظر در مورد تأسیس اوپک گازی

وزیر نفت ایران روز سه‌شنبه بعد از انجام مذاکراتی با همتای قطری خود و رئیس شرکت گازپروم روسیه اعلام کرد که سه طرف در مورد تأسیس سازمان اوپک گازی به اتفاق نظر رسیده‌اند. نودری پس از این نشست در کنفرانسی خبری گفت: تصمیم‌گیری‌های عمده و مهم انجام شده است و سه کشور باید در این زمینه کمیسیون متشکل از مسئولان عالی‌رتبه تشکیل دهند. به گفته وی نیاز به وجود اوپک

گازی احساس می‌شود و در مورد تأسیس آن نیز اتفاق نظر وجود دارد. اروپا و ایالات متحده در مورد تشکیل این کارتل گازی هشدار داده و اعلام کرده‌اند این مسئله امنیت انرژی جهان را به مخاطره می‌اندازد و موجب انحصاری شدن قیمت‌گذاری گاز در جهان خواهد شد.

الکسی میلر، رئیس شرکت گاز پروم در این نشست خبری گفت: تصمیم بر این شد که سه کشور با هم همکاری نزدیک داشته و در این راستا می‌توانیم بگوییم که امروز یک اتحاد و همکاری قدرتمند و مهم سه‌جانبه شکل گرفته است. روسیه، ایران و قطر به ترتیب مقام‌های اول تا سوم را از نظر ذخایر گاز طبیعی جهان دارند. میلر افزود: مطمئناً هدف این نشست بین سه کشور صادرکننده گاز، اطمینان بخشیدن به کشورهای جهان در مورد تأمین گاز مورد نیاز آنهاست.

در چند سال گذشته مذاکرات در این زمینه بین مهم‌ترین کشورهای صادرکننده گاز به صورت غیررسمی و در حاشیه مجمع سالیانه کشورهای صادرکننده گاز انجام گرفته است. ایران خواستار تبدیل این مجمع به یک سازمان رسمی‌تر و وابسته به اوپک است.

به گفته نودری این کنفرانس نقطه عطفی در توسعه همکاری‌ها بین سه کشور ایران، روسیه و قطر است. در این زمینه کمیسیونی متشکل از مقامات بلندپایه سه کشور تشکیل خواهد شد که وظیفه آن بررسی پروژه‌ها و اجرای پروژه‌های مشترک است که از اکتشاف تا پالایش و فروش گاز را شامل می‌شود. به گفته وی مقامات سه کشور در زمینه گاز در مسکو، تهران و دوحه به گفتگو خواهند پرداخت.

عبدا... العطیه، وزیر نفت قطر نیز گفت: در نشست آینده این سه کشور، در مورد

تأسیس این سازمان به طور قطع تصمیم‌گیری خواهد شد.

روسیه بزرگ‌ترین صادرکننده گاز جهان، تمایل خود را در زمینه ایجاد یک اوپک گازی با مشارکت ایران، قطر، ونزوئلا، نیجریه، الجزایر، مصر، اندونزی و لیبی اعلام داشته است. ولادیمیر پوتین رئیس‌جمهور سابق روسیه و نخست‌وزیر کنونی این کشور گفته است ایده تشکیل اوپک گازی بسیار جالب و در عین حال نیازمند بررسی‌های عمیق و همه‌جانبه است.^۱

بررسی آثار انعقاد تفاهم‌نامه همکاری میان شرکت ملی نفت ایران و گازپروم روسیه

به گزارش ایرنا، الکسی میلر، مدیرعامل شرکت گازپروم روسیه هفته گذشته در دیدار با سیفا... جشن‌ساز مدیرعامل شرکت ملی مناطق نفت‌خیز جنوب ایران خاطرنشان کرد، دو شرکت باید برای انجام پروژه‌های نفت و گاز در کشورهای ثالث، یک شرکت مشترک تأسیس کنند.

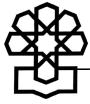
مسئولین شرکت ملی نفت ایران و گازپروم همچنین در مورد ساخت پالایشگاه نفت در ایران، سواپ نفت از طریق دریای خزر و سرمایه‌گذاری‌های مشترک به تبادل نظر پرداختند. ایران در نظر دارد در نزدیکی دریای خزر یک پالایشگاه نفت احداث کند (پالایشگاه خزر). شرکت گازپروم آمادگی خود را برای مشارکت در این پروژه اعلام کرده است. شرکت گازپروم با توانایی تولید ۶۰۰ میلیون مترمکعب گاز در روز یکی از وزنه‌های قدرتمند در عرصه انرژی جهان است.

امضای یک تفاهم‌نامه بین گازپروم روسیه و شرکت ملی نفت ایران، در ارتباط با همکاری در طرح‌های انرژی و توسعه میدان گازی پارس جنوبی ابراز عقیده و جهت‌گیری‌های گوناگونی را در پی داشته است.

برای درک عمیق‌تر از این مسئله، باید خاطر نشان کرد ولادیمیر پوتین رئیس‌جمهور سابق روسیه و نخست‌وزیر کنونی این کشور، از گازپروم به‌عنوان یک قدرت در سیاست خارجی روسیه یاد کرده است. مهم‌تر اینکه، شخصی که سال‌ها اداره این شرکت را برعهده داشته، هم‌اکنون رئیس‌جمهور روسیه است.

جهت‌گیری‌های روسیه نشانگر این واقعیت است که این کشور مصمم است همچنان تسلط خود را بر مسیرهای انتقال نفت و گاز آسیای میانه حفظ کرده و کنترل قسمت عمده‌ای از بازار گاز اروپا را در دست داشته باشد. از طرف دیگر اتحادیه اروپا به‌ویژه پس از بحران ناشی از توقف ارسال گاز روسیه به اروپا در زمستان ۲۰۰۶ که در پی اختلاف با اوکراین بر سر قیمت گاز صورت گرفت، در تلاش است تا منابع تأمین گاز مورد نیاز خود و مسیرهای انتقال آن را گسترش بخشد. روسیه نیز تلاش‌های گسترده‌ای را برای خنثی کردن این اقدامات اروپا برای تنوع بخشیدن به منابع تأمین گاز خود صورت داده است. حتی منازعه طولانی‌مدت میان روسیه و گرجستان که به جنگ میان این دو کشور منجر شد نشئت گرفته از سیاست‌های انتقال انرژی روسیه ارزیابی می‌شود. این قدرت‌نمایی روسیه در برابر گرجستان همچنین به‌عنوان هشدار به دولت ترکیه قلمداد می‌شود. اگر دولت ترکیه با اعمال محدودیت بر تعداد نفتکش‌های عبوری از تنگه‌های بوسفر و داردانل برای خط لوله نفت خام CPC، مشکل‌آفرینی می‌کرد، روسیه نیز می‌توانست در تلافی با اعمال فشار بر

گرجستان برای خط لوله باکو-جیحان مشکل‌ساز شود.

تحت چنین شرایطی، ابراز تمایل و علاقمندی ناگهانی گازپروم برای همکاری با بزرگ‌ترین رقیب گازی‌اش یعنی ایران باید بیشتر مورد توجه و بررسی قرار گیرد. ایران از نظر قدرت گازی در بین دو رقیب خود یعنی روسیه و قطر از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. کشورهای غربی به‌ویژه آمریکا به احتمال قوی حاکمیت و برتری روسیه را چه از نظر منابع گاز و چه مسیرهای انتقال آن بر دنیا تحمل نخواهند کرد. این بدان معناست که جهت‌گیری ایران در این رابطه تأثیر بسزایی در روند شکل‌گیری ژئوپلیتیک انرژی جهان خواهد داشت.

همکاری با یک رقیب (درحالی‌که قصد و نیت آنها برای ما مشخص نیست) باید همراه با دقت و بررسی همه‌جانبه صورت گیرد. این حقایق باید در زمان تبدیل مفاد تفاهم‌نامه به قرارداد به دقت مد نظر قرار گیرند. شاید چنین دقت و هوشیاری باید در آغاز همکاری با توتال فرانسه نیز به‌کار برده می‌شد. حضور گسترده توتال در بازارهای گاز و LNG جهان و همچنین حضور گسترده این شرکت در قسمت متعلق به قطر در میدان گازی پارس جنوبی احتمالاً منجر به پدید آمدن تناقض در منافع این شرکت می‌شد.

شاید سؤالات مشابهی در مورد گازپروم نیز مطرح باشد: آیا واقعاً منافع روسیه در گرو توسعه توانمندی‌های گازی ایران است؟ آیا واقعاً روسیه خواستار صدور گاز ایران به اروپا از طریق خاک این کشور یا با مشارکت گازپروم است؟ و آیا اصولاً روسیه تمایل دارد گاز ایران در بازارهای دیگر از قبیل شرق آسیا عرضه شود؟ روسیه در سال‌های گذشته به‌منظور تضمین حضور خود در بازارهای انرژی

اروپا نیازمند سرمایه‌گذاری‌های عظیم برای توسعه ذخایر گازی‌اش بوده است. هرچند منابع مالی محدود در دسترس این کشور اجازه تحقق چنین امری را به آنها نداده است، با وجود این روسیه توانسته است با موفقیت سیاستی را برای کنترل و مدیریت منابع کشورهای رقیب تولیدکننده گاز اتخاذ کند. آنها گاز تولید شده توسط تمامی کشورهای مشترک‌المنافع را برای ۲۰ تا ۳۰ سال آینده خریداری کرده‌اند (در زمان لزوم حتی با قیمت‌های بالا) که این نه تنها روسیه را از خطر رقبای بالقوه می‌رهاند بلکه تضمین‌کننده حضور بیش از پیش روسیه در بازار انرژی اروپا نیز است.

همکاری با گازپروم به‌مثابه همکاری و مشارکت با دولت روسیه است. بنابراین در اینجا تجربه تاریخی همکاری‌های گذشته با دولت روسیه باید مدنظر قرار گیرد. تجربیات گذشته به ما آموخته است که روس‌ها در همکاری‌های بلندمدت قابل اعتماد نیستند. بنابراین برای انعقاد هرگونه قرارداد با گازپروم باید تمامی این مسائل را مدنظر قرار داد. جو سیاسی کنونی علیه ایران موقتی است و در شرایط کنونی، کشور نباید تعهدهای طولانی مدت برای خود ایجاد کند. درست است که ایران در نتیجه تحریم‌های اعمال شده گزینه‌های زیادی برای همکاری در زمینه انرژی در میان شرکت‌های قدرتمند جهان ندارد؛ اما نباید فراموش کرد که همکاری با ایران در مورد انرژی برای روسیه نیز یک مسئله بسیار مهم و استراتژیک است. این همکاری رؤیای چند صدساله روسیه را برای دستیابی به آب‌های خلیج فارس و بازارهای جهانی از این طریق به حقیقت نزدیک می‌کند و انعقاد قرارداد با شرکت ملی نفت ایران راه را برای حضور بلندمدت روس‌ها در بنادر خلیج فارس هموار می‌کند.

شرکت ملی نفت ایران همچنین باید توانایی‌های گازپروم را مورد بررسی قرار

دهد. اینکه این شرکت تا چه حد در انجام پروژه‌های مستقل و سرمایه‌گذاری‌های عظیم در صنایع بالادستی در خارج از روسیه موفق بوده است؟ و حتی این شرکت تا چه حد در انجام چنین پروژه‌هایی در خود روسیه موفقیت کسب کرده است؟ گام‌های مقدماتی همکاری با گازپروم در قالب امضای تفاهم‌نامه همکاری می‌تواند عرصه خوبی برای آزمودن این شرکت باشد و برای ارزیابی حوزه‌های مطلوب همکاری با این شرکت مورد استفاده قرار گیرد.^۱

شناسنامه گزارش

شماره مسلسل: ۹۲۹۹

عنوان گزارش: خبرنامه انرژی (۸)

Report Title: Oil Bulletin (8)

نام دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن (گروه انرژی)

تهیه و تدوین: محمدرضا الزامی، هومن مقیلان

ناظر علمی: محمدرضا محمدخانی، ایرج مهرآزما

متقاضی: حمیدرضا کاتوزیان (رئیس کمیسیون انرژی)

ویراستار: —

واژه‌های کلیدی و معادل انگلیسی آنها: —

تاریخ انتشار: ۱۳۸۷/۸/۷